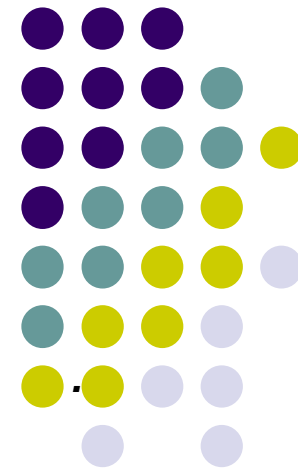

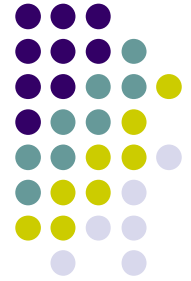

Socialiai pažeistų vaikų integracija

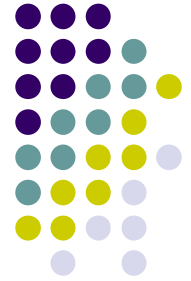
Bendra Lietuvos Respublikos, Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų parama pagal subsidijų schemą „Nevyriausybinių organizacijų sektoriaus stiprinimas Lietuvoje“

Veiksniai, lemiantys vaikų socialines problemas ir socialinę atskirtį: (I)

1. Tradicinės šeimos krizė. Gana dažnos skyrybos, daugėja porų gyvenančių nesantuokoje, mažėja gimstamumas, vis daugiau gimsta nesantuokinių vaikų. Lietuvoje nuolat didėja socialinės rizikos šeimų skaičius.
2. Skurdas. Tėvams gaunantiems minimalias pajamas vis sunkiau išlaikyti vaikus, todėl daugėja vaikų, netenkančių tėvų globos, o tarp labiausiai skurstančių atsiduria šeimos su vaikais.

Veiksniai, lemiantys vaikų socialines problemas ir socialinę atskirtį: (II)

3. Nepilnamečių nusikalstamumas. Nelankantys mokyklos, gatvėmis besišlaistantys vaikai ir paaugliai lengvai pasiduoda neigiamai įtakai, įtraukiami į nusikalstamą veiklą, girtavimą ir narkotinių medžiagų vartojimą.

Veiksniai, lemiantys vaikų socialines problemas ir socialinę atskirtį: (III)

4. Mokyklos nelankymas. Didžiausia švietimo problema epizodiškai ar visai nelankantys mokyklos vaikai. Nelankantys mokyklos vaikai yra nuolatinis rezervas socialinės atskirties grupėms papildyti. Didelis pamokų ar visišką mokyklos nelankymą priskiriamas vaikams iš probleminių šeimų (nepilnų, rizikos grupės šeimų ir pan.).
5. Neįgalių vaikų problemos. Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka neįgalūs vaikai aprūpinami specialiomis ugdymo, mokymo priemonėmis, jiems pritaikoma mokymosi vieta. Vaikai ugdomi, mokomi, atsižvelgiant į jų sugebėjimus, polinkius, fizinę ir psichinę būklę bendrose ugdymo, mokymo įstaigose gyvenamoje vietoje, namuose arba specialiosiose įstaigose. Metodinių priemonių, kompensacinės technikos ir socialinės integracijos nepakankamumas skatina bendrojo lavinimo mokyklų nelankymą.

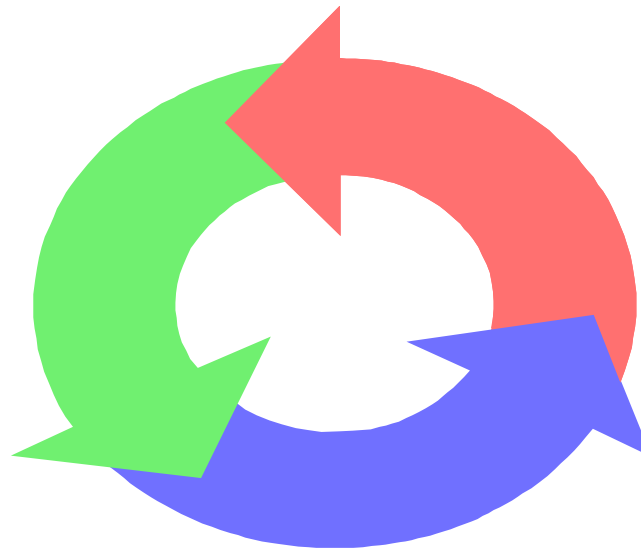
- Socialinė izoliacija pasireiškia socialinių ryšių susilpnėjimu ar visišku išnykimu bei socialinio atstumo tarp tam tikros marginalinės grupės ir visuomenės atsiradimu. Žmogus šiuo atveju jaučiasi bejėgis, negalintis patenkinti savo poreikių bei įvykdyti visuomenės keliamų reikalavimų. Socialinė izoliacija dar labiau sustiprėja, jei žmogus nesulaukia pagalbos, o visuomenėje suformuojama nuostata, jog šis žmogus kitoks, dažniausiai blogas, kad tokių žmonių reikia vengti.

Švietimo sistemos sandara

SAVIŠVIETA

FORMALUSIS
ŠVIETIMAS

NEFORMALUSIS
ŠVIETIMAS

PAGALBA ŠVIETIMUI

Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas
(Žin., 2003, Nr. 63-2853)

Švietimo pagalba – specialistų teikiama pagalba mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams, leidžianti padidinti švietimo veiksmingumą.

Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas

Socialinė pedagoginė pagalba

Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo 21 straipsnis

- Socialinės pedagoginės pagalbos paskirtis – padedant vaikui įgyvendinti jo teisę į mokslą, užtikrinti jo saugumą mokykloje: šalinti priežastis, dėl kurių vaikas negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti, sugrąžinti į mokyklą ją palikusius vaikus, kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) padėti vaikui pasirinkti mokyklą pagal protines ir fizines galias ir joje adaptuotis.
- Mokykla, teikdama mokiniui socialinę pedagoginę pagalbą, bendradarbiauja su socialinę pagalbą teikiančiomis tarnybomis, sveikatos priežiūros ir teisėtvarkos institucijomis ir konsultuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) ir mokytojus.
- Socialinės pedagoginės pagalbos teikimą vaikui ir mokiniui reglamentuoja Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos patvirtinti socialinės pedagoginės pagalbos teikimo bendrieji nuostatai.

*Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo
21 straipsnio įgyvendinimas*

**Švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio
15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 patvirtinti
Bendrieji socialinės pedagoginės pagalbos
teikimo nuostatai**

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro “Dėl bendrųjų socialinės pedagoginės pagalbos teikimo nuostatų patvirtinimo” (2004)

Bendrosios nuostatos

- **Socialinė pedagoginė pagalba – tai mokyklos darbuotojų (socialinių pedagogų, klasės auklėtojų, mokytojų ir administracijos) veikla, susijusi su mokinių socialinių bei pedagoginių poreikių tenkinimu, leidžianti padidinti švietimo veiksmingumą.**
- **Nuostatai yra skirti bendrojo lavinimo ir vaikų neformaliojo švietimo mokykloms, Mokyklų steigėjams, Pagalbos teikėjams ir gavėjams.**

**Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro
“Dėl bendrųjų socialinės pedagoginės pagalbos
teikimo nuostatų patvirtinimo”**

Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tikslas – padėti įgyvendinti mokiniu teisę į mokslą, kuri leistų užtikrinti veiksmingą mokinių ugdymąsi ir mokymąsi mokykloje bei sudarytų prielaidas pozityviai vaiko socializacijai ir pilietinei brandai.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro “Dėl bendrųjų socialinės pedagoginės pagalbos teikimo nuostatų patvirtinimo”

Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo principai:

1. lygios galimybės – kiekvienam mokiniui laiduojamas Pagalbos prieinamumas;
2. visuotinumasis – Pagalba teikiama visiems tos Mokyklos mokiniams, kuriems jos reikia;
3. kompleksiskumas – Pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo sistemos pagalbos mokiniui teikimo formomis (informacine, psichologine, specialiaja pedagogine ir specialiaja pagalba, sveikatos priežiūra mokykloje bei kt.);
4. veiksmingumas – remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais;
5. individualumas – Pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus mokinio ar konkrečios Mokyklos problemas.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro “Dėl bendrųjų socialinės pedagoginės pagalbos teikimo nuostatų patvirtinimo”

Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo formos:

1. individualus darbas su mokiniu;
2. darbas su grupe;
3. darbas su mokinio šeima, jo atstovais pagal įstatymą;
4. darbas su mokyklos bendruomene;
5. darbas su vietos bendruomene;
6. darbas su socialiniais partneriais;

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro “Dėl bendrųjų socialinės pedagoginės pagalbos teikimo nuostatų patvirtinimo”

Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo rūšys:

1. Konsultavimas;
2. tyrimų organizavimas;
3. socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas;
4. elgesio korekcija;
5. nusikalstamumo, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, savižudybių ir kitų neigiamų socialinių reiškinių prevencija;
6. išteklių telkimas socialinių partnerių bendruomenėje paieška;
7. socialinės pedagoginės pagalbos komandos telkimas Mokykloje.

**Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro
2004 m. birželio 15 d. įsakymas Nr. ISAK-941
“Dėl bendrųjų socialinės pedagoginės pagalbos
teikimo nuostatų patvirtinimo”**

**Mokykla sudaro sutartis su sveikatos, policijos,
socialinėmis, vaiko teisiu ir kitomis institucijomis
dirbanciomis su vaikais bendruomenėje, savivaldybeje
ar kitose vietovėse dėl Pagalbos teikimo mokykloje ir už
mokyklos ribų**

Savivaldybės teikiamų vaikui ir šeimai paslaugų infrastruktūros modelis (I)

- Socialinės paslaugos - tai paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai), dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime
- Kompleksinės paslaugos – tai vaiko teisių ir teisėtų interesų užtikrinimas teikiant socialinės, pedagoginės, psichologinės, sveikatos priežiūros, reabilitacijos ir teisinės paslaugas vaikui ir/ar šeimai, įvertinant vaiko individualius ir /ar šeimos poreikius.

Savivaldybės teikiamų vaikui ir šeimai paslaugų infrastruktūros modelis (II)

- .socialinės globos paslaugos socialinės rizikos ar likusiam be tėvų globos vaikui (taip pat vaikui iki 3 metų) ir socialinis darbas su vaiku ir šeima, kai vaikas gražinamas tėvams
- kompleksinės paslaugos šeimai, auginančiai vaiką su negalia, ar vaikui, kuriam nustatyti specialieji poreikiai, ir dienos socialinė globa vaikui su negalia, teikiama dienos socialinės globos įstaigoje, vaiko namuose
- kompleksinės paslaugos vaikui, turinčiam elgesio ir (ar) psichikos sutrikimų, specialiųjų poreikių vaikui ir jo šeimai;

Savivaldybės teikiamų vaikui ir šeimai paslaugų infrastruktūros modelis (III)

- kompleksinės paslaugos vaikui ir motinai (tėvui) esant krizinėje situacijoje
- socialinės priežiūros paslaugos vaikų dienos centre;
- kompleksinės paslaugos vaikui, patyrusiam smurtą, ir jo šeimai, teikiamos krizių centre, šeimos paramos centre, paramos šeimai tarnyboje, įvykio vietoje
- socialinės priežiūros paslaugos socialinės rizikos šeimoms, teikiamos šeimos paramos centre, paramos šeimai tarnyboje bei šeimų namuose
- apgyvendinimo organizavimas savarankiško gyvenimo namuose ir bendrosios socialinės paslaugos asmenims iki 25 metų arba asmenims iki 29 metų turintiems specialiųjų poreikių ar negalia, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta globa (rūpyba);
- globėjų (rūpintojų) ir įtėvių šeimų rengimo vaiko globai (rūpybai) ar įvaikinimui bei konsultavimo paslaugos

Našlaičių ir tėvų globos netekusių asmenų rėmimas ir integracija į visuomenę

- Tėvų globos netekusio asmens integracija į visuomenę yra kompleksinis ir dinamiškas procesas, kurio metu turi būti atsižvelgiama į kiekvieno asmens individualius poreikius ir sugebėjimus. Tam turi būti rengiamos ir įgyvendinamos kompleksinės socialinės ir ugdymo programos, panaudojant turimą savivaldybių ir valstybės socialinių paslaugų bei paramos infrastruktūrą. Tokia pagalba padėtų ugdyti tėvų globos netekusių asmenų savarankiško gyvenimo įgūdžius, tinkamas ir ankstyvas profesinio pasirengimo organizavimas sudarytų sąlygas siekti aukštesnio ar aukštojo išsilavinimo bei įgyti darbo rinkoje paklausią specialybę. Tokia pagalba leistų tėvų globos netekusiam asmeniui lengviau susirasti darbą, spręsti būsto ir šeimos kūrimo klausimus.

NAŠLAIČIŲ IR TĖVŲ GLOBOS NETEKUSIŲ VAIKŲ RĖMIMO IR INTEGRAVIMO Į VISUOMENĘ PROGRAMA

- Programos tikslas – sudaryti tinkamas tėvų globos netekusio asmens socialinės integracijos į visuomenę sąlygas, ugdyti asmeniui savarankiško gyvenimo įgūdžius. Prioritetas skiriamas vaikų globos namuose užaugusių tėvų globos netekusių asmenų integracijai į visuomenę.

Našlaičių programos priemonės (I)

- sukurti ir įdiegti vaiko globos vykdymo reikalavimus, kurie sudarys galimybes tėvų globos netekusiam asmeniui užtikrinti jo interesus atitinkančias sąlygas, artimas namų aplinkai, nežeminančias asmens orumo ir gerbiančias kiekvieno asmens individualumą;
- sukurti savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo programą ir ją įdiegti įvairaus tipo vaikų globos institucijose ir šeimynose, atsižvelgiant į Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos nuostatas;
- organizuoti tėvų globos netekusių asmenų švietimą apie profesijos pasirinkimą, mokymosi galimybes, darbo rinką ir socialines garantijas, lengvatas įsigyjant būstą bei šeimos raidos ir pasirengimo šeimai klausimais;
- sukurti ir įdiegti kvalifikacijos tobulinimo programas, skirtas įvairaus tipo vaikų globos institucijų darbuotojams, suteikiant jiems žinių apie socialinį darbą su tėvų globos netekusiu asmeniu ir rengiant savarankiškam gyvenimui visuomenėje;

Našlaičių programos priemonės (II)

- tobulinti aukštojo mokslo paskolų suteikimo ir gražinimo tvarką, išskiriant atskira grupe tėvų globos netekusius asmenis;
- tobulinti tėvų globos netekusio asmens turto administravimo sistemą;
- skatinti vaikų globos institucijų tarpžinybinį bendradarbiavimą bei plėtoti socialinių ir profesinio orientavimo paslaugų prieinamumą tėvų globos netekusiam asmeniui, sukuriant prielaidas šiems asmenims geriau pasirinkti profesiją ir pasirengti profesinei karjerai bei savarankiškam gyvenimui;
- rengti ir leisti metodinę informacinę medžiagą, skirtą tėvų globos netekusiam asmeniui, apie profesinį pasirengimą, valstybės teikiamą socialinę paramą ir šeimos dvasines vertybes.

Švietimo ir mokslo ministro įsakymas Nr. 1949 "Dėl kai kurių švietimo ir mokslo ministro įsakymų papildymo" (2002)

MOKYTOJAI PRIVALO:

- suteikti vaikui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu yra taikomas smurtas, prievarta, seksualinio ar kitokio pobūdžio išnaudojimas ir pastebėjus ar nustatčius atvejus, kai vaikui padaryti sužalojimai yra smurtinio pobūdžio, apie tai informuoti mokyklos vadovą, socialinį pedagogą bei Vaikų teisių apsaugos tarnybą;
- imtis priemonių, kad laiku būtų suteikta pagalba moksleiviui, kurio atžvilgiu buvo taikytas smurtas, prievarta, seksualinio ar kitokio pobūdžio išnaudojimas, ir apie tai informuoti suinteresuotas institucijas".

Specialioji pedagoginė ir specialioji pagalba

Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo 22 straipsnis

- 1. Specialiosios pedagoginės ir specialiosios pagalbos paskirtis – didinti specialiųjų poreikių asmens ugdymosi veiksmingumą.
- 2. Specialiąją pedagoginę pagalbą asmeniui iki 21 metų amžiaus teikia pedagoginių psichologinių tarnybų, mokyklų specialieji pedagogai Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.
- 3. Specialioji pagalba teikiama asmeniui, kuriam jos reikia. Specialiojo ugdymo įstatymo nustatyta tvarka asmuo aprūpinamas ugdymui skirta kompensacine technika, jam skiriami vertėjai, skaitovai, palydovai, mokytojų padėjėjai.
- 4. Pedagoginių psichologinių tarnybų, mokyklų specialieji pedagogai konsultuoja specialiosios pagalbos gavėjų tėvus (globėjus, rūpintojus) ir mokytojus.

- Rizikos grupės vaikams priskiriami beglobiai (gatvės) vaikai, asocialiose, nedarniose arba nepilnose šeimose gyvenantys vaikai, kurie nuolatos patiria psichologinę, fizinę ar seksualinę prievartą, taip pat agresyvūs ir bendraamžių atstumti vaikai, bei vaikai, kurie padarė smulkių prasižengimų ar nusikaltimų. Daugelis jaunimo auklėjimo uždavinių yra susiję su ekonominiais, socialiniais veiksniais, kurių tėvai negali kontroliuoti, tačiau savo rankose turi daug priemonių, kuriomis gali pakreipti didelę jaunimo dalį moralinio ir religinio jautrumo išugdymo linkme.

Vaikų elgesio problemos dažnai būna susijusios su šeimų socialiniu statusu.

- Dauguma vaikų, augančių asocialiose šeimose patiria ankstyvąjį socialinį apleistumą, nepakankamą priežiūrą.
- Neretai vaikai iš tokių šeimų būna asteniški, persirgę daugybinėmis somatinėmis ligomis, kartais jie sąmoningai neleidžiami į mokyklą, jų elgesys nekontroliuojamas.
- Daugelis asocialių šeimų vaikų patiria ilgą ir sunkų adaptacijos mokykloje procesą, pasižymi labai lėta socialine asmenybės branda.
- Vaikai nesugeba adekvačiai bendrauti su bendraamžiais. Šiems vaikams būdingas žinių apie aplinką nepakankamumas, žemas socialinis supratingumas, skurdūs vaizdiniai, bendrųjų ir abstrakčiųjų sąvokų stoka, kalbos raidos sutrikimai.
- Mokymosi nesėkmės, pedagogų, tėvų ar bendraklasių panieka formuoja moksleivio emocinius bei elgesio nukrypimus, agresyvumą, keršto siekimą, kuriuos dažnai lydi depresija, nusivylimas, abejingumas, taip pat nerviniai miego, medžiagų apykaitos sutrikimai, mikčiojimas.

- 1989 m. lapkričio 20 d. Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinės asamblėjos priimta Konvencija dėl vaiko teisių; kurioje raginamos visos valstybės dalyvės apsvarstyti klausimą dėl Konvencijos pasirašymo ir ratifikavimo ar prisijungimo prie jos ir išreiškia viltį, kad ji artimiausiu metu įsigalios. Čia valstybės dalyvės (6 straipsnis) pripažįsta kiekvieno vaiko neatimamą teisę gyventi ir sveikai vystytis, (19 straipsnis) imasi visų reikiamų teisinių, administracinių, socialinių ir švietimo priemonių siekdamos apginti vaiką nuo visų formų fizinio ar psichologinio smurto, įžeidimo ar piktnaudžiavimo, priežiūros nebuvimo ar nerūpestingo elgesio, grubaus elgesio ar išnaudojimo, įskaitant seksualinį išnaudojimą.

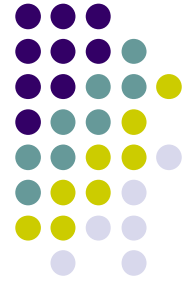

- Valstybės Dalyvės imasi visų reikiamų priemonių, kad padėtų fiziškai ir psichologiškai atsistatyti ir sociališkai reintegruoti vaikui, tapusiam kokio nors ignoravimo, išnaudojimo, piktnaudžiavimo, kankinimų ar kito žiauraus, nežmoniško arba orumą žeminančio elgesio ar baudimo auka.

- Lietuvoje veikia daug nevyriausybinų organizacijų, kurios veikia socialinių paslaugų teikimo srityje, t. y. organizuoja vaikų laikinąją globą, steigia vaikų dienos centrus, rūpinasi vaikų užimtumu ir poilsiu.
- Šios organizacijos vertinamos kaip kompetentingi savivaldybės partneriai, teikiantys socialines paslaugas socialiai pažeistiems vaikams ir jų šeimoms. Savivaldybės dažnai pasitelkia tokias nevyriausybinės organizacijas, kurios atstovauja bendruomenę, yra lanksčios, jautriai ir operatyviai reaguoja į kintančius jos poreikius ir dažnai teikia unikalias, eksperimentines ar nepakankamai išplėtotas kituose administravimo lygmenyse socialines paslaugas. Iš aktyviausių nevyriausybinų organizacijų galima paminėti „Visos Lietuvos vaikai“ (yra įkūrusi 5 vaikų sodybas), federaciją „Caritas“, labdaros fondą „Kaimo vaikai“, Lietuvos vaikų teisių gynimo organizaciją „Gelbėkit vaikus“ ir kitas, kurios turi įsteigę filialų ir aktyviai veikia daugelyje savivaldybių.

- Institucijų, veikiančių vaiko teisių apsaugos srityje, Lietuvoje yra nemažai, tačiau ne tik specialistams,
- bet ir daugeliui žmonių natūraliai kyla klausimas, ko trūksta, kad visa vaiko teisių apsaugos sistema veiktų sklandžiai, kad vaikui būtų suteikta savalaikė, jo poreikius ir interesus atitinkanti pagalba. Nors yra priimta nemažai įstatymų, konvencijų bei deklaracijų, ginančių vaiko teises, tačiau problema lieka aktuali, kadangi besikeičianti šalies ekonominė situacija, gilėjanti demografinė krizė, gyventojų migracija ir kiti nepalankūs veiksniai pateikia šiai sričiai vis naujus iššūkius, reikalaujančius greitų ir efektyvių sprendimų.

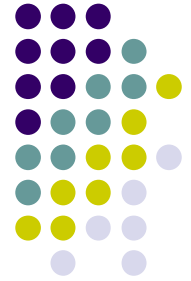

Vaiko teisių apsaugos problemos

- Sritis, reikalaujanti įvairių žinybų ir įvairių rūšių specialistų (vaiko teisių apsaugos darbuotojų, pedagogų, medikų, psichologų, socialinių darbuotojų, policijos komisariato inspektorių ir kt.) bendro darbo.
- Savivaldybės, įgyvendindamos vaiko teisių funkcijas, susiduria su tokiomis problemomis, kaip nepakankamas darbuotojų, tiesiogiai dirbančių su vaikais ir probleminėmis šeimomis, skaičius, nepakankamas bendruomeninių socialinių paslaugų tinklas ir įsteigtų institucijų finansavimo problemos.
- Be to, labai svarbi problema, ypač labiau nuo centro nutolusių savivaldybių, specialistų kvalifikacija ir jos tobulinimo sistemos nebuvimas, teisinės bazės netobulumas, darbui būtinų metodikų ir rekomendacijų nebuvimas ir pan..

Socialinė izoliacija ir diskriminavimas.

- Dėl greito fizinio, protinio, emocinio ir socialinio vystymosi socialinė izoliacija daro daug didesnę poveikį vaikams negu suaugusiems. Net ir turtingose Europos Sąjungos šalyse nemažai vaikų gyvena mažas pajamas turinčiose šeimose; daugelyje tokių šeimų abu tėvai neturi darbo.
- Vaikai, augantys socialiai izoliuotose šeimose (benamiai, klajokliai, tautinių mažumų atstovai, pabėgėliai ir prašantys prieglobsčio), norėdami pasinaudoti savo teisėmis dažnai susiduria su kliūtimis. Tokių šeimų vaikai dažnai yra diskriminuojami, patiria smurtą.

- Užtikrinant vaikų teises savivaldybėse, daugiau dėmesio skiriama piniginiams išmokoms ir per maža socialiniams paslaugoms bei natūrinei paramai: šeimoms mokamos pašalpos, vaikai nemokamai maitinami mokyklose, kompensuojamos būsto išlaikymo išlaidos. Tačiau vien tik piniginei paramai neveiksminga, su tokia šeima būtina dirbti intensyvų socialinį darbą. Savivaldybės turėtų būti ne tik piniginei socialinei paramai skirstytojos, bet ir kokybiškų paslaugų organizatorės, administratorės bei užtikrinti, kad būtų teikiamos socialinės paslaugos visiems asmenims, kuriems reikalingos socialinės paslaugos, pirmiausiai – vaikams.

Mokslininkų išskiriamos dvi pagrindinės socialinių tinklų kategorijos:

Kuriant naujas pagalbos vaikui strategijas, labai svarbu suprasti, kokia socialinė aplinka supa vaiką:

- Neformalus socialinis tinklas, į kurį įeina šeima, giminės, draugai, kaimynai ir pan. Šis tinklas vaikui yra artimiausias, nes jame žmonės sieja emociniai ryšiai. Tai vieta, kur dosnumas, meilė ir draugystė atsiskleidžia labiausiai.
- Formalusis, kuriame ryšiai yra organizuojami, žmonės sieja bendras tikslas, kuriam išnykus, ryšiai nutrūksta. Į šį tinklą įeina mokyklos, vaikų darželiai, socialinės tarnybos, paslaugos, nevyriausybinės organizacijos ir pan.

- Mokykla nuolat turėtų tirti, kokios priežastys sąlygoja vaiko nenorą lankyti mokyklą bei kartu su kitomis valstybinėmis ir savivaldybės tarnybomis parengti metodines rekomendacijas pedagogams bei tėvams apie vaiko savijautos mokykloje gerinimą, vaiko gerovės tobulinimo bei socialinių paslaugų teikimą mokykloje. Tokios rekomendacijos padėtų mokyklai tapti socialinės pagalbos vaikui ir šeimai koordinatorė, suteiktų išsamesnių žinių pedagogams bei kitiems visuomenės nariams apie šiandieninių vaikų poreikius, skatintų rimčiau atsižvelgti į socialines šeimų bei, iš pirmo žvilgsnio nepaaiškinamas, vaikų elgesio problemas, įpareigotų teikti socialinę, pedagoginę ir psichologinę pagalbą jos reikalingiems vaikams mokykloje, o esant reikalui, vaikus operatyviai nukreipti į kitas kompetentingas socialines bei pedagogines-psichologines paslaugas teikiančias įstaigas.

Literatūra

- Bakk A., K. Grunewald. Globa. Vilnius, 1997.
- Barkauskaitė M. Vaikų globos ir rūpybos Lietuvoje istorinės pedagoginės raidos apžvalga. Vilnius, 1998.
- Bendrieji vaiko teisių apsaugos tarnybų nuostatai. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-17 nutarimas Nr. 1983. // Valstybės žinios. 2002, Nr. 35-1275.
- Dromantienė L. Nevyriausybinių organizacijų vaidmuo stiprinant socialinę sanglaudą // Socialinis darbas Nr.2(4), 2003.
- Guogis A. Socialinių paslaugų ekonomiai svertai Lietuvos savivaldybėse // Socialinis darbas Nr.4(1), 2005.
- Gvaldaitė L., Švedaitė B. Socialinio darbo metodai. Vilnius, 2005.
- Ignatovičienė S., R. Žukauskienė. Rizikos grupės vaikai. Vilnius, 1999.
- Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos Specialiosios Sesijos vaikų klausimais Veiksmų planas . Vilnius, 2002.
- Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija. Vilnius, 2000.
- Juršaitė R. I. Michailovič, A.Dapšys. Vaiko teisių apsaugos problemos Lietuvoje. Teoriniai ir praktiniai aspektai. Vilnius, 1996.
- Kemerienė S. Seksualinė prievarta prieš vaikus. Vilnius, 2000.

Literatūra

- Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas // Valstybės žinios. 1998, Nr. 67-1940.
- Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos veiklos ataskaita 2003 01 01 – 2003 12 31. Vilnius, 2004.
- LRV 1992 m. gegužės 25 d. nutarimas Nr. 387 Dėl bendrųjų vaiko teisių apsaugos tarnybų nuostatų patvirtinimo // Valstybės žinios, 1992, Nr. 19-581.
- LRV 2000 m. sausio 11 d. nutarimas Nr. 29 Dėl Nacionalinės programos prieš vaikų komercinį seksualinį išnaudojimą ir seksualinę prievartą patvirtinimo // Valstybės žinios, 2000, Nr. 5-144.
- Sakalauskas G. Vaiko teisių apsauga Lietuvoje. Vilnius, 2000.